

Raportul Grupului de Lucru al Copiilor pentru Monitorizarea Drepturilor Copilului în Moldova

(PROIECT)

RESPECTAREA DREPTULUI LA EDUCAȚIE

Grupul de Lucru al Copiilor pentru Monitorizarea Drepturilor Copilului în Republica Moldova a observat, în perioada septembrie-octombrie 2008, modul în care este respectat **Dreptul Copilului la Educație**. Monitorizarea s-a desfășurat în cadrul a 20 școli în care își fac studiile membrii Grupului, iar observațiile finale au fost formulate în timpul unui atelier de lucru, desfășurat, la Chișinău.

Principalele constatări în ceea ce privește respectarea **Dreptului Copilului la Educație**:

1. Sistem de învățământ gratuit

- În majoritatea școlilor elevii plătesc regulat **bani pentru fondul clasei / școlii**, din acești bani fiind reparate clasele.
- În unele școli sunt cazuri în care elevii colectează **bani pentru foi, cerneală, etc.** înainte de lucrări sau examene.
- În multe școli elevii claselor liceale și gimnaziale sunt nevoiți să **închirieze sau să cumpere manualele**.

2. Rata abandonului școlar este ridicată, mai ales în mediul rural

- În majoritatea școlilor sunt cazuri în care copiii sunt nevoiți să părăsească școala sau să lipsească mult de la ore, pentru că **muncesc** ca să se întrețină. Deseori copiii cu un singur părinte muncesc alături de acesta. În unele cazuri, elevii își motivează absențele printr-un certificat de boală, în realitate însă ei lucrează împreună cu părinții.
- Mulți **copii ai căror părinți sunt plecați peste hotare nu frecventează sistematic școala**, pentru că persoanele în grija cărora sunt nu asigură / nu urmăresc acest lucru.
- În unele școli, o parte dintre copii **lipsesc de la lecții** din cauză că le este frică de profesori, deoarece aceștia îi ceartă, îi discriminează etc.
- În unele școli, în special la sate, **profesorii nu pun absențe** în catalog copiilor care lipsesc.

3. Scopurile educației

- Programa școlară ignoră **obiectivele de dezvoltare a personalității și talentelor copilului, de pregătire a lui pentru viața activă ca adult**, deoarece cea mai mare parte a materialului predat este teoretic și de multe ori elevilor li se cere să spună pe de rost ce le-a fost predat.
- Procesul educației trebuie să fie bazat pe **respectul pentru drepturile omului**, însă violența prezentă în școli demonstrează că acesta nu este un loc în care relațiile se bazează pe respect.

4. Calitatea predării

- În majoritatea școlilor o parte dintre profesori sunt **pasivi în timpul orelor**, stau la masa lor și dau elevilor multe sarcini de pregătit.
- În multe școli sunt profesori care **se pregătesc insuficient** pentru ore, nu explică temele și îi lasă pe elevi să învețe temele noi independent, acasă. Sunt cazuri în care profesorul de educație fizică nu însoțește copiii pe terenul de sport, spunându-le să-și caute o ocupație pe durata lecției.
- În unele școli sunt profesori care în timpul lecțiilor discută subiecte care nu au legătură cu tema studiată sau țin morală elevilor și **nu reușesc să le ofere informațiile** necesare.
- În unele școli sunt cazuri în care elevii primesc **la teste subiecte pe care nu le-au discutat** la lecții. Unii profesori își amintesc la jumătate de lecție că trebuie să dea lucrare de control și elevii sunt nevoiți să realizeze sarcinile într-un timp mai scurt.
- Unii profesori **nu vin la orele opționale** pe care le predau, deoarece aceste lecții sunt singurele pe care le au în acea zi.
- În multe școli există o **lipsă de cadre didactice pentru anumite discipline**, care sunt predate în consecință de ne-specialiști (de ex. profesorul de educație fizică face lecții de fizică și astronomie).

5. Accesul la informație

- În multe școli lipsesc **calculatoarele**. În majoritatea școlilor numărul de calculatoare este cu mult mai mic decât numărul de elevi.
- În multe școli elevii nu au acces la **Internet**: computerele nu sunt conectate la Internet sau computerele care au conexiune la Internet sunt doar la dispoziția profesorilor.
- Majoritatea **bibliotecilor** școlare nu sunt dotate conform programei școlare. În bibliotecile în care literatura prevăzută de programă este prezentă, cărțile sunt de obicei într-un număr insuficient de exemplare. În câteva școli o parte din literatură este în grafie chirilică.
- Elevii din unele localități nu pot beneficia de serviciile **bibliotecii școlare și a celei sătești**, din cauză că programul de lucru al acesteia corespunde cu cel al școlii.
- În unele școli nu sunt **manuale** școlare pentru toți elevii, aceștia fiind nevoiți să utilizeze câte 2-3 aceiași carte.

6. Prezența unui diriginte unic pentru fiecare clasă

- În unele școli sunt cazuri în care un profesor este diriginte pentru două clase de elevi.

7. Dotarea școlii cu mobilier, echipament sportiv, aparataj pentru lecțiile practice

- În majoritatea școlilor **mobilierul** este învechit. În unele școli, mobilierul din clasă nu corespunde cu vârsta elevilor, fiind destinat copiilor din clase primare.
- Majoritatea **sălilor de sport** nu sunt dotate cu echipamentul necesar. Elevii sunt obligați să procure mingi de baschet, volei, fotbal, etc.
- În câteva școli nu există o sală de sport și elevii fac orele de educație fizică pe terenul de sport al școlii doar în perioada caldă a anului de învățământ.
- În majoritatea școlilor de la sate și în unele școli din orașe nu există **laboratoare** pentru orele practice de chimie, fizică, biologie.
- Laboratoarele de chimie, fizică, biologie existente nu sunt dotate cu aparatajul și materialele necesare pentru experimente.

8. Suprafața sălilor de clasă / sport raportată la numărul de elevi

- În unele școli o parte din săli au o suprafața prea mică în raport cu numărul de elevi din clase.
- În unele școli suprafața sălii de sport este prea mică în raport cu numărul de elevi din școală.

9. Respectarea opiniei, dreptul la participare

- În toate școlile o parte dintre profesori nu permit elevilor să-și expună **opinia**. În special, nu sunt consultate opiniile copiilor din clasele mici.
- În majoritatea școlilor alegerea **orelor opționale** se face fără participarea elevilor. Decizia despre orele opționale se ia în dependență de faptul dacă în școală sunt profesori care pot să le predea sau de disciplinele care se finalizează cu examen.
- În multe școli profesorii nu permit elevilor să aleagă **activitățile extrașcolare** la care să participe.
- În multe școli profesorii nu țin cont de opiniile elevilor la **organizarea sărbătorilor și concertelor** cu diferite ocazii (Balul bobocilor, Miss Liceu, Carnaval).
- Unii **părinți** impun copiilor profilul de liceu, contrar dorinței acestora.

10. Timpul liber și odihna

- În unele școli, o parte din profesori impun elevii să vină la ore în timpul **vacanței**, pentru a se pregăti de examenele la discipline.
- În unele școli, sunt cazuri în care profesorii rețin elevii la **recreație** în clasă: pentru că încep ora cu întârziere sau nu reușesc să predea temele în timpul lecției.
- În multe localități nu există activități / cercuri de timp liber care să corespundă intereselor și abilităților copiilor, ceea ce le împiedică dezvoltarea aptitudinilor.

11. Corupția

- În multe școli elevii oferă profesorilor o sumă anumită de **bani**: pentru a beneficia de o pregătire suplimentară la obiect, a avea note mai mari la disciplină, a-și asigura o notă mare la examenul de bacalaureat. Deoarece nu dispun de resurse financiare în acest scop, deseori elevii din familiile social-vulnerabile primesc note mici, indiferent de capacitățile pe care le au sau sânguință.

12. Asistența medicală

- În multe școli asistentul medical **nu este prezent** zilnic în școală.
- În unele școli personalul medical **nu este pregătit** să-și îndeplinească obligațiile sau nu acordă serviciile medicale la timp.
- Multe cabinete medicale **nu sunt dotate** cu medicamentele necesare pentru a acorda primul ajutor.

13. Nondiscriminarea

- În majoritatea școlilor mulți profesori **tratează elevii diferit** în funcție de anumite criterii: rezultatele școlare, pregătirea pentru ore, poziție socială a familiei, relația pe care o au cu părinții elevilor. Elevii care nu sunt preferați de profesori sunt neglijăți sau înjosiți.

14. Violența

- În școli sunt profesori care aplică **violența fizică** în calitate de metodă de educație a elevilor (lovire, aruncare de obiecte).
- O parte dintre profesorii din școli **etichetează, poreclesc, amenință** copiii sau **strigă** la ei.
- În majoritatea școlilor **violența** verbală și fizică este prezentă și **între elevi** (bătăi, insulte, porecle).
- În multe școli **profesorii învinuiesc părinții** elevilor pentru comportamentul acestora.

15. Resursele financiare insuficiente

- În multe școli nu sunt suficienți bani pentru o **amenajare** potrivită a **sălilor** de clasă.
- Lipsa banilor este una dintre cauzele că în multe școli computerele nu sunt conectate la Internet.
- Sunt cazuri în care părinții elevilor colectează bani pentru a „mări” **salariul** profesorilor.

Grupul de Lucru al Copiilor pentru Monitorizarea Drepturilor Copilului în Moldova a fost creat, în iulie 2008, la inițiativa Centrului de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului (CIDDC).